

BOEKBESPREKING

A Textbook of Exodontia door Geo Winter, D. D. S., St. Louis,
The C. V. Mosby Co. 1927.

Wanneer men in het algemeen de vraag stelde, wat alzoo de inhoud zal zijn van een handboek over de tandextractie, dan zal vermoedelijk een zekere incongruentie tusschen de verwachting en het thans geboodene het resultaat wezen, ten aanzien zoowel van de hiërarchische in-deeling als van de behandeling der diverse onderwerpen.

De gedachtenassociaties door den titel opgewekt en door de nadere aanduiding: „Exodontia, oral surgery and anesthesia” versterkt, laten zich wellicht schematisch als volgt rangschikken: theorie der normale extractie, in verband met de mechanica, idem van het instrumentarium met zijn mechanische principes en modificaties, waarna de praktijk der normale extractie met inbegrip van de hanteering der instrumenten in de verschillende gevallen. Verder de gecompliceerde extractie, gevolgd door de noodige hoofdstukken over pijnbestrijding, plaatselijk en algemeen.

In tegenstelling met de door den ondertitel gesuggereerde volgorde begint de schrijver met een overzicht van de narcose en de gebruikelijke narcotica, om vervolgens zijn aandacht te wijden aan de plaatselijke verdooving. Pas daarna stelt hij de extractie aan de orde, als korte inleiding tot de chirurgische verwijdering in abnormale gevallen: de hoofdschotel van het exodontisch menu. Uit dit laatste blijkt reeds, dat ook de omvang der verschillende capita ietwat buiten het bestek valt, dat de lezer aan de hand van den titel bij zichzelf heeft opgemaakt. Van de 385 bladzijden zijn aan de normale extractie, met inbegrip van de theorie en instrumentarium 24 pagina's gewijd, aan de chirurgische behandeling van geïmpacteerde gevallen (waaronder ook de overtollige elementen) niet minder dan 150! Nemen wij de feiten, althans aan deze zijde des oceaans, in aanmerking, dat de gewone tandverwijdering regel, de extirpatie van ingeklemde elementen uitzondering is, dan doet deze aandachts-verhouding ietwat on-evenwichtig aan. Meer natuurgetrouw ware het geweest, zoo de auteur

zijn geestesproduct hadde voorzien van het etiket: „Exodontia of Impacted Teeth”. In dit kader hadden de hoofdstukken over de verdooving, etc. evengoed gepast.

Zet men zich over deze bedenkingen heen en aanvaardt men het werk als weerspiegeling van de opvattingen aan gene zijde, dan is de eerste indruk, dat de lokaal-anaesthesie de narcose voor tandheelkundige doeleinden vrijwel heeft verdrongen. De bezwaren (en gevaren!) van de narcose, die hier al meer dan een decennium vanzelfsprekend de plaatselijke verdooving als soevereine methode verhieven, hebben thans ook aan de overzijde het pleit ten gunste van de injectie beslist. De schrijver is een overtuigd voorstander van de plaatselijke verdooving en het middel zijner keuze is de novocainoplossing, al verzuimt hij natuurlijk niet om van een respectabel aantal anaesthetica de eigenschappen te vermelden. Voor ons, die al sinds jaren „Duitschgeoriënteerd” zijn, opent deze, aan dezelfde bron verkregen kennis, geen nieuwe gezichtspunten.

Kenmerkend voor de Amerikaansche opvattingen is alleen de belangstelling voor de geïmpacteerte elementen en de operatieve techniek, waarin men zich daar met — men zou haast zeggen — wellust verdiept. Komen, zoo is men geneigd zich schuchter af te vragen, geïmpacteerte snij- en hoektanden, molaren en praemolaren in boven- en onderkaak zóóveel voor en moet de indicatie tot verwijdering werkelijk zóó vaak gesteld worden, dat het gewenscht is om in een handboek over exodontie de helft van het werk te wijden aan deze nogal ingrijpende operaties? Is bovendien, die impactie inderdaad aanwezig in al de beschreven gevallen en zou vaak met een beetje geduld niet blijken, dat het ingeklemde element ons middelerwijl „tegemeet gekomen” was en verwijdering met minder chirurgisch gebaar mogelijk maakte?

Wanneer wij o.a. lezen (blz. 199) dat: „Succes bij de verwijdering „van ingeklemde hoektanden in de bovenkaak, zonder dat men onherstelbare beschadiging (!) teweegbrengt, zooals verloren gaan van „de buurtanden, afhankelijk is van verschillende belangrijke factoren”, dan dient de indicatie toch wel met veel verantwoordelijkheidsgevoel gesteld te worden. Echter over de indicatie-stelling heeft de schrijver zich niet het hoofd gebroken. Evenals zijn naamgenoot van het in 't vorige nummer besproken werk over de verwijdering van ingeklemde verstandskiezen vestigt hij den indruk, dat de (röntgenologische) diagnose tevens de indicatie levert voor ingrijpen stante pede. Een

afwachtende houding vindt men nergens aanbevolen, wat toch, gezien het veelal ontbreken van subjectieve bezwaren en mogelijke werking van het doorbraakmechanisme in gunstigen zin ten aanzien van eenvoudiger verwijdering in later stadium, meer dan gerechtvaardigd zou zijn.

Is dus naar onze begrippen de schrijver met te veel chirurgischen ijver behept, ten aanzien van de normale tandextractie blijft hij achter bij de eischen, die men allicht aan een handboek over extractie-leer zal stellen. Aan de mechanische principes, zoowel betreffende het element als het instrument wordt geen woord en geen tekening (terwijl het boek 329 afbeeldingen telt) gewijd; ook het verband tusschen beider vorm, noch de leerzame historische ontwikkeling der instrumenten en extractietechniek (van de narcose wordt zij vrij uitvoerig gegeven) vinden eenige bespreking. De auteur bepaalt zich laconiek tot de opmerking dat „de extractie moet worden uitgevoerd „in de richting van den minsten weerstand, want daarin is de tand het „meest geneigd om zonder fractuur mee te komen. Het is niet mogelijk „de verschillende bewegingen voor een succesvolle verwijdering van „alle wortels te rangschikken, wegens het verschil in vormen en om- „standigheden van vele.” Het wil den lezer wellicht voorkomen, dat de auteur hier den weg van den minsten weerstand wel heel snel is afgewandeld! Voor het overige zij nog vermeld, dat de schr. voor de onderkaak uitsluitend gebruik maakt van over de breede zijde gebogen forceps (ook voor de fronttanden) en in de bovenkaak zelfs bij de fronttanden de bajonettang aanwendt; afbeeldingen op phantoom verduidelijken zijn techniek. In tegenstelling met zijn naamgenoot voo- noemd maakt hij wél gebruik van bijtel en hamer en prefereert bij uitsluiting de speerpunt-vormige elevator met tot het eind door- loopend staal voor het opvangen van hamerslagen (welke laatste door den schrijver over de exodontie van ingeklemde verstandskiezen als voor den patient onverdragelijk worden beschouwd). De verwijdering van geïmpacteerde elementen geschiedt doorgaans met den elevator, na wegbijteling van de bedekkende beenlaag en met gebruikmaking van den hamer.

Het laatste hoofdstuk geeft beschrijving en afbeeldingen van de techniek der verwijdering van kaakcysten. Een ingelascht hoofdstuk over behandeling van kaakfracturen (als complicatie bij extracties!!) had gevoegelijk achterwege kunnen blijven.

Summa summarum lijkt het werk geschikt als bron van informatie

voor technische details inzake chirurgische verwijdering van geïmpacteerte elementen, voor het geval men een dergelijke operatie moet verrichten. Al zal dat in de meeste praktijken hier te lande voorshands nog niet zoo heel dikwijls noodig geoordeeld worden.

De uitvoering van het werk en de talrijke afbeeldingen zijn als steeds gehouden op het niveau, dat de uitgeefster van ouds kenmerkt.

B.

Dental Materia Medica and Therapeutics door Hermann Prinz.
The C. V. Mosby Co. 1926.

Van het bekende handboek van den nog meer bekenden geleerden schrijver is na de eerste uitgave in 1909 thans de zesde druk verschenen in aansluiting aan de talrijke wijzigingen, die naar het voorwoord vermeldt, in de 10e, tienjaarlijksche herziening van de Pharmacopee der Vereenigde Staten zijn opgenomen en van welker commissie Prof. Prinz deel uitmaakt. Deze dubbele functie van lid der Pharmacopee-commissie en schrijver van een standaardwerk op tandheelkundig pharmaco-therapeutisch gebied, verleent aan het lijvige boekdeel uitteraard een groote autoriteit.

Gelijk van een pudding bij het eten pas blijkt of zij goed is uitgevallen, zoo is de waarde van een dergelijk werk voor zijn bezitter het beste te toetsen op zijn beteekenis als bron van uitvoerige informatie. Het toeval wilde, dat schrijver dezes eenigen tijd geleden zich omtrent een bepaald medicament van hoofdzakelijk tandheelkundige waarde wat nader wilde oriënteren. Dank zij hulp van bevriende pharmaceutische zijde kwam een indrukwekkend materiaal te zijner beschikking, waaruit met ijver, doch niet zonder moeite en tijd bijeengegaard werd, hetgeen zijn tandheelkundige belangstelling wekte. Juist toen hij hiermee klaar en voldaan was, viel hem bovenstaand werk in handen en — nog vervuld van zijn onderwerp — sloeg hij automatisch er den nieuw gekomene op na.

En zie! Alles en nog meer dan hij „van heinde en ver” moeizaam had bijeengegaard lag binnen enkele seconden in de begeerde rangschikking voor zijn oogen uitgespreid! Noodeloos had hij ver gezocht wat zoo nabij te vinden bleek.

Niet alle werken, die vanuit de nieuwe de oude wereld binnenkomen, passen even goed in de lacunes, die de behoefte aan wetenschappe-

lijke voorlichting steeds opnieuw doet ontstaan. Veel wat ginds verschijnt lijkt ons ten deele overbodig en voor het overige bestaat er ondanks de welhaast voltooide egaliseering der wereld, nog een zoodanig verschil in toegankelijkheid voor waardeering van feiten en methodes, dat wat aan de overzijde voor succes geschapen blijkt, hier slechts matige belangstelling kan doen gedijen.

Er zijn echter boeken, die als voor de geheele wereld geschreven kunnen gelden, alle verschil van inzichten en appreciaties ten spijt.

Tot die categorie van werken behoort het handboek van Prof. Prinz. Het geld daaraan besteed is nu eens niet slechts ten deele rentegevend!

B.